

Yleistä salmonellasaneerauksista

Hertta Pirkkalainen
Asiantuntijaeläinlääkäri
Eläinten terveys ETT ry

Maa- ja metsätalous-
ministeriö

Salmonellatutkimukset **viranomaisten** toimesta

- **Tilan eläimillä on todettu salmonellalle tyypillisiä oireita** tai eläimiä on kuollut
- **Teurastamolla** otetusta **imusolmukenäytteestä** on todettu salmonellaa
- **Salmonellaa on todettu pitopaikan muissa eläimissä**, eläimiä hoitaneissa tai niihin kontaktissa olleissa **ihmisissä**
- **Tilalle on toimitettu** tai epäillään toimitetun **salmonellan saastuttamaa rehua**
- Muu perusteltu salmonellaepäily, joka johtaa viranomaisnäytteenottoon
- Nautatiloilla sonnivasikoiden tai karjujen myynti keinosiemennykseen

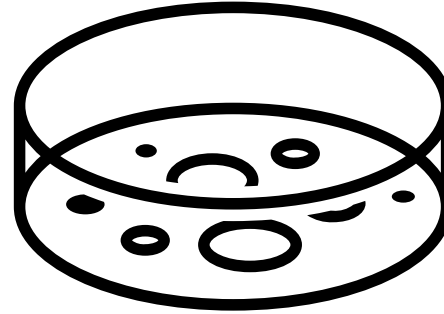
Salmonellatutkimukset **omavalvontana**

- Naudat (**Nasevan** suositus)
  - Lypsykarjat
    - Tiloille ostettavat, maidon tuotantoon tarkoitetut eläimet
    - Omavalvontana kerran vuodessa (NASEVA:n ohje), välitysvasikoita myyvät tilat
  - Emolehmäkarjat
    - Tiloille ostettavat jalostus ja –pitoeläimet
  - Vasikkakasvattamot
    - Osastokohtaisesti vähintään kerran vuodessa, käytännössä huomattavasti useammin, jopa eräkohtaisesti
- Siat (**Sikavan** vaatimus)
  - Kansallisen tason sikalat 3 vuoden välein
  - Ulkoilevat siat kerran vuodessa
  - Erytistason sikalat kaksi kertaa vuodessa (6kk väli)

Muu syy
näytteenottoon,
esim. naapuri- tai
yhteistyötilalla
todettu
salmonellatartunta

Laboratoriot

- Näytteet tutkittava salmonellabakteereiden varalta [Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa](#)
  - Tutkimusmenetelmänä on rehunäytteitä lukuun ottamatta käytettävä ISO 6579:2002/muutos 1:2007 -menetelmää. Lisäksi 17 §:ssä tarkoitettuja näytteitä tutkittaessa voidaan käyttää vaihtoehtoista menetelmää, jos menetelmä on validoitu EN/ISO 16140 -standardin mukaisesti
  - Maito ja vesinäytteistä mahdollista PCR-tutkimus
  - Salmonellasaneerauksen aikana omavalvontana otettavia uloste- ja tuotantoympäristönäytteitä voidaan tutkia myös pikamenetelmillä (esim. Vidas)

Rokotteet ja mikrobilääkkeet

- Rokotteita tai muita immunologisia lääkkeitä ei saa käyttää nautojen, sikojen tai siipikarjan salmonellatartunnan ennaltaehkäisyyn
- Mikrobilääkkeitä ei saa käyttää nautojen, sikojen tai siipikarjan salmonellatartunnan ennaltaehkäisyyn, hoitoon tai hävittämiseen

Kuva: ETT

SALMONELLARAJOITUKSET

Läänineläinlääkärin päätös salmonellatartunnan leviämisen estämiseksi tehtävistä toimenpiteistä

Jos laboratoriotutkimuksessa on todettu salmonellabakteeri pitopaikan eläimistä, tuotantoympäristöstä, rehuvarastosta tai rehunjakelulaitteesta otetussa näytteessä → rajoittavat määräykset (LEL)

Jos on perusteltu syy epäillä salmonellatartuntaa pitopaikassa, rajoittavat määräykset jo ennen laboratoriotulosten valmistumista (LEL)

KIELLETTY

Eläinten vastaanotto pitopaikkaan

Eläinten siirto pois pitopaikasta

Raakamaidon luovutus

Maidon vienti meijeriin

SALLITTU

Eläinten lopetus ja hävitys

Eläinten siirto poikkeusluvalla

Kuka ilmoittaa ja mihin?

Varauduttava siihen, että naapuritilat ovat epätietoisia ja soittelevat KEL/LEL /saneeraaja

Jos salmonellatartunta on todettu pitopaikan muussa eläimessä kuin tuotantoeläimessä tai ihmisessä, joka osallistuu pitopaikan eläinten hoitoon.

Tilan omistaja

Virkaeläinlääkäri (KEL tai LEL)

Salmonellatartunnan takia annettavista rajoittavista määräyksistä sekä niiden peruuttamisesta

HUOM! Salmonella-**erityistilanne** Nasevaan/Sikavaan

Teurastamo, munapakkaamo

Meijeri

Keinosiementäjä

Rehun toimittaja

Lomituspalvelu

Saneeraussuunnitelma

Lainsäädäntö ja
salmonellavakuutus
edellyttävät
saneeraussuunnitelmaa

- **Kirjallinen suunnitelma** toimenpiteistä, joiden tarkoitus on estää salmonellatartunnan leviäminen ja hävittää salmonellatartunta pitopaikasta
- Lainsäädännön mukaan **tuottajan vastuulla**, vakuutusten mukaan meijerin/ teurastamon osoittaman tai virkaeläinlääkärin vastuulla
  - Käytännössä usein ETT (tai tilan terveydenhuoltoeläinlääkäri)
  - Virkaeläinlääkäri hyväksyy

Epidemiologinen selvitys

- AVI/KEL tekevät yhteistyössä
  - Tarkoitus selvittää, mistä tartunta voi olla peräisin
- **Yhdistetty tilakäynti?**
  - Tuottajan ei tarvitse moneen kertaan kertoa samoja asioita
  - Luo yhteishenkeä heti alkumetreiltä

